

Redaktør: M g r. I r g e n s. Medarbeidere: Mgr. Dr. Karl Kjelstrup, dominikanerpater A. Lutz, Sigrid Undset, Lars Eskeland

„St. Olav“ utkommer en gang ukentlig. Abonnement både for inn- og utland tegnes på alle postkontor eller direkte, skriftlig- i ekspedisjonen, Akersveien 5. Abonnementspris kr. 2,50 pr. kvartal forskuddsvis betalt, for utlandet tilleg av vedk. lands avisporto. Opsigelser må være eksp. ihend. senest 14 dager før hvert kvartalskifte. Annonser må være innsendt innen søndag aften, manuskript innen fredag aften.

„St. Olav“'s telefoner: Redaksjon og ekspedisjon: 23743 Redaktøren privat 14161 Redaksjonssekretæren privat 17340 — „St. Olav“'s ekspedisjon og forlag, Akersveien 5 I, åpent torsdage fra 10—2 og 4—7. Lørdager fra 10—1. De øvrige dage fra kl. 10—4 Utbetalinger kun tirsdag kl. 3—4.

INNHOLD: Foran Tabernaklet. — Østerrike idag. — Sankt Svithun. — 2. juli. — Den internasjonale katolske kvinneliga. — Sankt Sunnivas dag. — Fru Klara Ruyter in memoriam. — Vår feriekoloni. Overrettsakfører G. A. Lovland 50 år. — Herhjemme.

Foran Tabernaklet —

Eilegnet Vikariatets prestec. i anledning av prestereffen.

De rikeste timer vi prester har er de stunder vi helt alene tilbringer foran Tabernaklet. Ikke for det at vi ikke også andre steder kan fordype oss i bønn og betraktning og glemme alt om oss — men den ensomhet som omgir oss foran Tabernaklets store hellige stillhet har sitt eget særlige preg.

Til selv under vår bønn og betraktninger ligger alltid tanken på vårt arbeid likesom og venter på oss — og for andre mennesker er alltid sakristiet og vår egen bolig åpen om man vil søke oss der. Oftest følger også våre sorger og bekymringer, våre fristelser og vår motløshet med inn i bønnens liv og tar av dens tid og krefter så at meditasjonen blir tjener bare for aksjon. Men i den stille stund foran Tabernaklet føler vi ingen trang til handling — ingen hensikt minner oss om vårt eget jeg — vår sjel hviler bare i den rene betraktning — dørene til verden lukker sig bak oss som de lukket sig for disiplene i Cenaklet hin påskemorgen da de engstelig hadde forsamlet sig og ventet på noe som de neppe turde våge å hape på.

Vi kommer til Frelseren i Tabernaklet — men hvorfor egentlig?

Ganske enkelt for å finne hvile!

Mange av oss — de fleste av oss — arbeider hele uken i vårt kall, for det meste nesten uten en stans. Lægfolk har dog fri om søndagen, men for oss prester er Herrens dag vår mest koncentrerte arbeidsdag. Og selv om vi reserverer en kort stund av denne dag til betraktning så forstyrres vi dog stadig — om ikke av mennesker så av bekymringer og vanskeligheter.

Paulus har engang sagt: scienta inflat. Og

når selv videnskapelig arbeid kan virke uthulende på vårt jeg — hvor meget mer kan da ikke sjelesørgergjerningens krav gjøre det, hvis ikke bønningen foran Tabernaklet stadig gir vår ånd de mystiske krefter uten hvilke vi ikke kan utrette noe. Vi prester trenger mer enn de fleste andre mennesker en stadig dypere inderlighet, en stadig klarere selverkjenning — og all rastløshet og all uro er den største hindring for vår indre utvikling. Når våre dager fylles med et evig jag fra det ene til det annet arbeid — når vi må forte oss fra det ene menneske til det annet — når vi stadig må ile for å få alt fra hånden og ofte må stille med saker som ligger i periferien av den prestelige sfære slik at vi må spørre oss selv: «er det virkelig ene for dette at mine hender er blitt salvet?» — da blir vel dagene utfyllt, men det er med vårt hjerteblod vi fyller dem og vårt hjerte blir tomt, fattig og ulykkelig. Og da trenger vi til og da lenges vi etter hvile og samling. Og vi vet at intet sted er der slik hvile som foran Tabernaklet — for her bor evigheten. Her føies ikke sak til sak og minutt til minutt — her står alt stille som i evigheten. Vi står her foran rex saeculorum. Christus heri et hodie, ipse et in saecula. Evigheten stiger op i oss og vi hviler i den — og den fyller oss med en stor fred og en uimotståelig kraft. Alt svinner bort — først og fremst den stadige higen fremad. De engstelige spørsmål etter Guds rikes skjebne midt blandt alle de andre riker, mitt i verdens larmende bølger, fredens rike blandt vold og terror, mister sin makt, ja sin mening når vi dweller foran Tabernaklet. Vi ser alt ut fra Guds synspunkt, sub specie aeternitatis, med den konges øine,

cui omnia regunt . . . omnia — altså ikke kun de enkelte mennesker og de enkelte skjebner men også alle stater, alle strømninger i tiden og alle bevegelser, alle vitale verdier og alle de redsler, som ryster menneskeheten og Corpus Christi mysticum. Og vi forstår Kristi spørsmål: Måtte ikke Kristus lide alt dette? — må da ikke Kristi mystiske legem lide også?

Det er noe uunderlig stort når vi slik faller til ro foran Tabernaklet — men det er ikke så at vi likegyldig legger henderne i fanget eller tar hånden fra plogen for å se oss tilbake. Hånden hviler fast på plogen — øiet er ikke vendt tilbake men ser fremad, fremad inn i evighetens dyp. Og det er dette blikk inn i evigheten som gir oss krefter — vår hvile foran Herren i Tabernaklet er samtidig vårt intenseste arbeid på Guds rike i oss selv og mitt iblant våre medmennesker. Ti det er kun i forhold til alt det menneskelige at hvile og arbeid er motsetninger — for Gud er den dypeste hvile identisk med den høieste grad av virksomhet. Gud selv lærer oss at den stille bønn er like så viktig som den høilydte preken — at en ordenssøster eller en karteusers mystiske betraktning ikke er mindre betydningsfull for Guds rike enn en virksom apostel som overalt er påferde for å «fiske mennesker» — at også i vår sjel må være både actio og contemplatio, handling i bønn og bønn i handling — at også vi må være både karteuser og apostel. Det er ikke lett for oss prester som skal føre dette vita mixta uten kanhenne å ha utpreget anlegg i den ene eller annen retting — vi må stadig kjempe for å finne «den gyllne middelvei» som innebærer likevekten. Men i de

stille stunder foran Tabernaklet, hører vi Jesu Hjerteranke i evighetens harmoni — og da kommer der fred og likevekt også i vårt sinn. Vi ser jo da vårt forbilled: menneskesønnen som bad og virket og derfor kunde berette oss om den Fader han alltid så og hørte og hvis vilje også var hans.

Men i de stille stunder foran Tabernaklet er han ikke alene vårt forbilled — vi hører ham også, han taler til oss og mer enn det: han kommer til oss som Verbum divinum og Verbum incarnatum.

Skriften og Liturgien melder oss ofte om Guds komme: Veni sancte Spiritus . . . Veni Domine Jesu. Vi er oss alltid Guds allestedsnærværelse bevisst og særlig erkjenner vi hans tilstedeværelse i den hellige Eukaristi. Men det dypeste inntrykk av vår nådefulde forbindelse med Gud får vi dog når vi overveier hvorledes han stadig kommer til oss og forener sig med oss. Denne forening er ikke et vakert symbol, en lignelse — det er den største av alle store realiteter: «Kristus i mig», er så virkelig en sannhet som Kristi egne ord er sannhet: «Jeg er vinstokken og I er grenene.»

Det blir vi oss bevisst foran Tabernaklet, den hellige Hostie er ikke kun memoria passionis eius — den er den sannhet i hvilken vi lever og er. Presteliv er mer enn andre menneskeliv christocentriske — og i vårt liv må Tabernaklet alltid stå på hovedalteret, aldri på et sidealter.

Vår tro er en selvfølgelighet — vår tro er vår overbevisning, — vår tro er vårt innerste væsen. Vi står og faller med vår tro — vår tro på Tabernaklet — på dets fred og kraft og glæde.

Østerrike idag.

Det nuværende så sterkt reduserte Østerrike fører en tapper kamp for sin eksistens. Snart ryktes det av indrepolitisk uroligheter snart truer faren utenfra — snart må det slåss med vanskeligheter både innen- og utenfra. Lykkeligvis har der stått tre store menn ved roret og ført staten tross alt sikkert frem, nemlig Seippel, Dolfuss og Schuschnigg — men tiderne er stadig for urolig til at man kan danne sig et klart billed av hvad disse tre har gjort ikke alene for landet men også for hele den europeiske kultur.

Men det mangler ikke på forsøk på å tilsløre og forvanske alle kjennsgjerninger. Disse forsøk har alle bare ett mål: å tårne vanskeligheter op for Schuschniggs regjering, så at alle dem som er interessert i Østerrikes undergang kan fiske i rørt vann. Dette faktum har foranlediget at en Wienerkorrespondent i disse dage har rettet følgende appel til det katolske utland:

«Vi katolske østerrikere henstiller til det katolske utland å motarbeide alle tendensiøse rykter og ved en saklig vurdering av våre vanskeligheter

stå oss bi i de målbevisste arbeid som vi nedlegger i vår statsstyre og sociale gjenreisningsverk.»

Da Schuschniggs regjering rekonstruerte sig nu i mai, hvorved fyrst Starhemberg blev sjaltet ut, fikk ryktesmeddene en kjærkommen annledning til å gi sin fantasi fritt løp og kommentere en foreteelse, som ikke var annet og mere enn en naturlig fase i den utviklingsprosess, som den østerrikske indrepolitikk gjennomgår nu. Forbundskansleren selv begrunnet sin bestemmelse i nødvendigheten av å samle kommandoen over de vepnede stridskrefter på een hånd og fremhevet ettertrykkelig at der ikke fantes noen meningsuoverensstemmelse i principene for statens styrelse.

Det har altså ikke dreiet sig om noe brudd eller noen principiell forandring, kun om en forenkling av ledelsen. Men det autoritære regjeringssystem er nu engang helt anderledes enn parlamentarismen og meningsforskjell med alle dens følger veier langt langt tyngre under det første enn under det annet regime.

Men hadde ikke ryktesmeddene hatt travelt før

så fikk de det da Schuchnigg efter regjeringens rekonstruksjon tok fly til Italien for å tale med Mussolini. Der hevet sig til og med stemmer som sa at Østerrike var kjøpesummen for et italiensk-tysk forbund. Men efter at Schuschnigg er vendt tilbake har selv disse tungar måtte medgi at kombinasjonene var helt grepet ut av luften. Ti så meget er lekket ut av de to statsmenns samtaler at det italiensk-østerrikske vennskap ikke er og aldri har vært i fare.

I denne forbindelse er det også påfallende, at østerrikes nasjonalsocialistiske presse har ført et meget tammere språk enn den ellers pleier å gjøre. Man har til og med innrømmet at Schuschniggs regjering nu stå meget sterkere enn før.

Og i en atmosfære av forholdsvis ytre og indre ro nærmer Dolfuss virke i Østerrike sig sin fullendelse: å danne en stat som hviler på organisasjon av de enkelte stender.

Sankt Svithun. — 2. juli.

(Samt litt om andre helgner som „gjør veir“.)

Av Sigrid Undset.

Fortsatt fra forrige nr.

Biskop Reinald hadde været en god ven av Magnus Blinde. Det var en kjendt sak at biskoppen var kjær i gods, og det var da mange som ymtet om at Magnus hadde vel gitt ham sit gods og sine dyrgriper til opbevaring. Kong Harald bød ham fare til møtes med sig i Bergen og forhørte ham, men biskoppen negtet at ha mottatt gods av kong Magnus. Han bød til at bevise sin uskyld, men det vilde kong Harald ikke høre om; han forlangte at biskoppen skulde bøte ham femten mark guld.*) Biskoppen svarte at han vilde ikke slik forarme sit biskopssete, heller vaaget han livet. Og så lot kong Harald ham henge ute på holmen (ved Bergenhus) hvor valslyngen stod — en av den tids beleiringsmaskiner. Det var ikke av fysisk feighet at biskop Reinald hadde sviktet — da han gik til galgen spendte han den ene støvlen av sig og sa med en ed: «Ikke vet jeg om mere av kong Magnus' gods end det som er i denne støvlen». Der var en guld-ring i støvlen. (Det maa ha været ubekvemmt at opbevare smykker paa den maaten!)

Biskop Reinald blev jordet ved Mikalskirken paa Nordnes. Hans dødsdag var 18. januar 1135. Morkinskinna slutter fortellingen om disse tildragelser slik: «Harald bedrøvet med dette alle gode mænds hug og hjerte. Og det er rimelig at det er denne ugjerning som har bragt baade Norge og gjerningsmændene i saa stor ulykke, for de faldt i Guds ban og vrede».

— Nord i Trøndelagen gik en unggutt, Eystein

Erlendsson fra Raasvold. Han var rimeligvis skolegutt ved kathedralskolen i kaupangen da han hørte folk drøfte disse hændelser. Inde fra byen kan en alle steder, se utover fjorden med klosterholmen, hvor de hadde baaret i land den lemlæstede unge kongen som hadde gjeldt for Norges skjønneste mand. Gud vet hvad han hørte og hvad han tenkte, denne gutten som siden blev den hellige Eystein erkebiskop —.

Stavanger domkirkes romanske skib og portaler er vistnok blit opført i biskop Reinalds tid og store deler av hans byggverk er bevart uforandret utgjennem tiderne. Han var en stor byggherre, og impulser fra katedralen kan paavises i en række stenkirker inden hans gamle stift. Saa for en del ialfald var det for dette sit verks skyld at biskop Reinald erhvervet sig ry for at være grisk efter gods. Det blir like ilde for det at ikke vilde vaage biskopssetets velfærd for at hindre kongen i at gjøre en dødsynd. Men han vilde ialfald ikke kjøpe sit eget liv heller med sin kirkes ruin.

Da det visstnok var ham som skaffet domkirken en relikvie av St. Svithun og lot den sætte ind i kirken i et kostbart skrin, blir det sandsynlig at Reinald — Reginald har hans engelske navn vært — var prest fra Winchester. Stavanger domkirke var viet til Treenigheten, som alle norske domkirker, og kalles undertiden Kristkirken. For middelalderens tro var det at i Kristus trær den treenige Guddoms hele fylde os imøte en så dypt rotfæstet overbevisning, saa selv om folk i almindelighet ikke spekulerede over dogmer eller kunde formulere dem, var de ubevisst gaatt dem i blodet. Men i dagligtalen blev domkirkerne stadig kaldt Olavskirken, Hallvardskirken, Svithunskirken. Helt siden Oldkirkens dager, da de troende møttes i privatfolks huser og det gav en smule beskyttelse at en privat person eier forsamlingshuset eller gravgroetterne hvor de tydde ned under forfølgelser, hadde folket vænnet sig til at en eller anden maatte staa som eier av lokalet for gudstjenesten. Da kristenforfølgelserne hørte op blev mange av kirkerne ved at bære navn efter de martyrer som i sin tid hadde eiet tomten hvor de blev opført — St. Clemens, St. Pudens, S. S. Prisca og Aquila i Rom blandt andre. For den tids kristne tænkemaate var der naturligvis ikke noget unaturlig i at man kunde dedicere nye kirker ogsaa til hellige mænd og kvinner som aldrig før hadde eiet huser og jord hernede. Det blev tradition at ethvert gudshus ogsaa skulde ha en nominal eier — Gud eiet jo alt i verden allikevel. Men en kirke burde ha en «kirkedrottin» som det het paa norsk. Han eller hun blev tildels opfattet som en juridisk person, og materielle gaver til kirkelige formaal blev gitt til titel-helgenen.

Olsok, Jonsok o. s. v. vil egentlig si Olavsvaka, Jonsvaka — vaka er likefrem oversættelse av latinsk vigilia, kvellen før en stor helligdag. Men det

*) Ca. 90 000 kroner i vor tids penge.

gik over til at betegne selve festen, og saa kom folk til at tale om Svithunsvaka, endda Svithunsmesse efter samtlige gamle landskapslover skulde feires som en almindelig søndag, uten forutgaaende halv helligdag eller vigiljefaste.

Nogen større rolle spillet kanskje ikke dyrkelsen av St. Svithun i folkelivet. Der kjennes (i henhold til Brøgger) bare ett eksempel paa at han er blitt opkaldt — fra Nordfjord 1313 kjennes Helga Spytunsdatter. Men Spytuns-, Syptuns- Syftesok var da merkedag over hele Vestlandet. Da skulde folk ta en briskekvist og en olderkvist og sætte korsvis i akeren sin og læse imens:

«No vil eg syfta sorken*) or aakeren,
og settja att older og brisk,
han skal veksa baa' stor og frisk».

Denne syftingen var nu sikkert akerbruksmagi, meget ældre end kristendommen. — Ofte har de selvsamme kritikerne som bebreidet den katholske Kirke — eller missionstidens katholske prester — at de utryddet folkets naturlige og nationale religion, brøt ned hov og horg, straffet offring til avguderne og barneutsættelse, tordnet mot menneskeoffring og religiøs prostitution, ogsaa bebreidet Kirken at den lot folket faa ha ifred en hel del gamle skikker og truer fra den hedenske tiden og gav dem en liten kristelig fernis. Saken er at en hel del av disse skikkene var i og for sig neutrale, der var ikke noget spesielt u-kristelig i dem. Om mange gjaldt det at folket selv visste nok ikke saa nøiaktig om de skulde virke magisk, eller om det var «de gamle»s erfaring om aarsak og virkning som var op-sindelsen til dem: gjør en saa og saa, saa virker det slik, det kan komme av lover om tingenes væsen som vi ikke kjenner, men de er altsaa ganske naturlige. Folk «syftet» (sigtet) akeren for ugræss eller utøi paa den gamle maaten, lydlikheten og aarstiden gjorde det naturlig at det skulde ske paa Syftesok.

Troen paa St. Svithun som veirmaker fulgte med til Norge, men her er han ikke blitt tillagt magt over veiret længer end til Olsok.

Syftesok-dag
sætter skyen i lag,
og det varer ved til Olsok-dag.

Nu er det jo slik, at i landene omkring Nord-sjøen er veiret i juli maaned svært ofte urolig. By-folk vil huske det — om ikke annet saa naar de tænker paa sin barndom; var det ikke saan at ret som det var gikk sommerferien ind med regn, og saa fulgte regnveir efter regnveir? Folk skrev i aviserne om at ferierne burde flyttes frem — til i juni, juni er den sikkreste godveirsmaaned over store deler av landet. I gamle dager gav folk helgnerne skylden.

*) Ugress eller utøl.

St. Margreta (tyvende juli) blev hetende Margit Vassause. (I danske almanakker var Margretadagen trettende juli, og i nogen bygder har folk da tatt op baade dagen og hendes danske navn Marte Vandøse).

Folk kunde nok ha grund til at be godveirsbønnen den toogtyvende juli. Det var Maria Magdale-nas fest; «Mari med boken» het hun mange steder — den kirkelige billedkunst fremstillet hende of-test med boken (og salvekrukken), og paa Vestlan-det het dagen ogsaa Goveir-bøna-dajin.

For like efter kom Jakop paa Skoddefolen, Ja-kop Vaathat, apostlen Jacob «den større», Zebe-deus' søn, femogtyvende juli. Primstavtegnet var en hat med nedhengende bremmer, pilgrimshatten. For folkefantasiaen tedde den sig vel noksaa sørgelig, naar vandet drev av den.

Men Hellig Olav selv hadde ikke noget godt ryk-te som veirmaker. Niogtyvende juli var folket i mange bygder forberedt paa at Olsokflaumen skulde komme; det var saa meget verre som det het med et gammelt ord, at før Olsok kan ett tørt straa tør-ke to vaate, men efter Olsok væter ett raatt straa ut to tørre. Nordpaa, fra Helgeland, er det beret-tet at de ventet den første frøstnatten i bygderne. Vørst var det hvis det traf sig slik at der var fuld-maane paa Olsok, da skulde det bli streng og lang vinter.

I alle katholske land har bønderne hat sine «veirhelgner» — frosthelgner, regnhelgner, ogsaa en og anden helgen eller helgeninde som pleiet at gi godveir. Av og til har jeg set forfattere som har tydet dette som manglende respekt for styggveirshelgnerne, eller som tegn paa at folkets respekt for helgnerne var ikke saa værst stor. Naar de som trodde paa dem tilla dem saa ubehagelige egenska-per og satte opnavn paa dem —?

Saken er, at folk trodde sandsynligvis slet ikke, helgnerne «gjorde veiret»; det var bare noget de sa. For os er det ingen sak at tidfeste hendelserne med aarstal og datum. Men folk i gamle dager — ikke hadde de aviser som de kunde se efter i, ikke aprivningskalender, ikke daterte brever og regnin-ger. De hadde primstaver og andre evighetskalen-dere hvor det stod avmerket, hvor mange dager hver maaned hadde og hvilke merkedager der var i maanederne; det fik bli presternes sak at regne ut de bevægelige fester og paa hvilke ukedager hel-genfesterne faldt hvert aar. Officielt, i dokumen-ter og skrivelser blev aaret regnet efter Guds byrd, eller «Holdtekja Vårs Drottins». Det blev ogsaa opgitt «i vor Herre Kong Haakons» eller Eiriks el-ler hvad han het, hans tredje eller tyvende eller sy-vende regjeringsaar, ogsaa kirkefyrsters embeds-tid blev brukt til tidfesting. Men almindelige folk regnet saa og saa mange aar efter en krig eller en fredsslutning, efter en hardvinter eller et uaar eller en storflom. Fra jeg var liten husker jeg at mine fastrer i Trondhjem og deres veninner regnet saa og saa mange aar efter Sangerfest-sommeren: det var den festligste sommeren i de unge pikernes liv!

Det hænder vel endda at en og anden privat tæller aarene efter en saan ganske privat tidsregning.

Til utgangspunkt for dateringen tok man de kirkelige festdager — til messen kom folk sammen fra hele bygden, etter kirketid traf kjendinger hverandre og nytt spurtes paa kirkebakken. Gamle brever er ofte datert etter kirkeaarets s ndager som blev betegnet med de første ord av Introitus, messu eingongr — f. ex. onsdag efter L tare søndag, fire dager f r Quasimodo søndag, i uken efter søndagen Respice Domine. Men det var jo ikke alle som saan paa staaende fot kunde si, naar det var. Regningen efter helgendagerne var greiere — navner gaar det alltid an at huske. Saan blev alle de gamle iagttagelserne som slegt efter slegt hadde gjort om de sædvanlige veirtypeperne paa et sted knyttet til messedagerne — og en hel række helgner fik hvert sit veir, for lethets skyld blev disse almindelige erfaringerne oftest formet som regglere og smaavers. Nogen ganger var det nok ogsaa id forbindelser som paavirket troen — de f rti riddere maatte faa raade i f rti dager, eller som veiret var paa deres dag (10de mars) skulde det bli f rti om dager — eller var det vakkert veir den dagen skulde det bli vakker vaar. Syvsoverdagen (27de juli) bestemmer veiret i syv uker — eller, regner det paa syvsoverdagen skal det bli mild, vaat h st. Syvsoverdagen var vist forresten ikke saa meget merkedag her i Norge som f. ex. i Danmark. St. Blasius dag (3. februar) blev paa norsk til Bl smesse; at det blaa-ste den dagen kunde nok ofte slaa til, og da var det allehaande merker en kunde ta av vindstyrken, vindretningen o. s. v.

Ikke bare vind- og veirmerkerne, men regler for arbeidet i huset og paa gaarden blev knyttet til helgendagerne. Sommetider var det helgenens attribut, som folk hadde set ham avbildet med i kirken, som gav idéen til et ordtak. St. Clemens (23de november) blev gjerne avbildet med et anker, legenden sier at Pave Clemens blev bundet til et anker og druknet i Svartehavet. Baade her og i Danmark var det regelen langs kysten, at den dagen skulde alle skiber være i vinterhavn og forankret. Andreaskorset blev enkelte steder oppfattet som — en r vesaks! Fra Andresmesse av kunde folk begynde at sætte ut r vesakser.

Det kan være at denne folkelige lek med at kombinere helgendager og helgenfigurer med hverdagslivets arbeidsrutine fortsatte efter reformationen. Karimesse er 25de november, og den hellige Katarina av Alexandria fremstilles gjerne med brottene av et hjul, fordi hun efter legenden skulde ha været radbr kket paa et hjul, men det blev smaddret av en lynstraale, og helgeninnen blev henrettet med sverdet. Kari spinner lysveker til jul, sa folk, og paa Karimesse dagen skulde spinnerokkerne frem. Men jeg vet ikke om spinnerokken i det hele var kjendt i Norge f r længe efter reformationen. Nok fandtes der hjulrokker i middelalderen — hjulet blev dreiet med venstre haand, rokk med trampeindretning blev først oppfunnet i Tyskland ca. 1535.

Men almindelige var hjulrokkene ialfald ikke, de aller fleste kvinner greiet sig med haandten og spindel. Saa det er litet rimelig at St..a Katarinas hjul blev sat i forbindelse med rokkehjulet i den katolske tiden.

F r folks større eller mindre kjærlighet til de helgner hvis historie de kjendte eller som de hadde en personlig devotion til har disse gamle bonde-reglerne og skjempteversene og regglerne nok ikke spillet nogen rolle. I Tysklands katolske bygder er de værste uveirshelgnerne ofte de mest populære navnpatroner — og St. Olavs stilling i folkets bevissthet later ikke til at være blitt paavirket av at han gjaldt for lei som veirmaker. Men det kan ha hatt noget at gjøre med kj rligheten til Jomfru Maria naar hun helt blev fritatt fos befatning med veirvarslingens ubehageligere sider. Maria Bebudelsesdag er merkedag — saa mange uker som b kkene gik f r Marimesse om vaar, saa mange uker skal de staa etterpaa — d. v. s., kommer lindveiret f r tidlig om vaaren, kan vi vente en tilsvarende lang frostri efter 25. mars. Ellers saa heter det om Jomfru Maria at paa hennes dag, lørdagen, er det alltid et litet glytt av sol: om det regner aldrig saa ilde ellers saa skal det bli solskin saa længe, saa til søndagen.

Sigrid Undset.

Den internasjonale katolske kvinneliga.

Styret for «Union Internationale des Ligues Femines Catholiques» har nettop hatt m te i Luxemburg, hvor 10 av dets 17 medlemmer var tilstede. Fra dette m te er der utsendt et kommunique hvorav vi herved bringer et utdrag.

Idet man gjør opmerksom på hvorledes det internasjonale samarbeid nu er blitt så langt mer komplicert enn før på grunn av de nuværende vanskelige tider noteres det dog med glede at der er skjedd en tilvekst til Unionen som har fått følgende to nye ledd: «katolske sykepleiersker» og «den internasjonale liga: barmhjertige kvinner av St. Vincent de Paul».

Gjennem dette siste medlem har Unionen knyttet forbindelse med den eneste av de fem verdensdeler som den ennu ikke hadde kontakt med, nemlig Afrika. Dsuten har man nu gjort de innledende skritt til også   knytte «L'Action Catholique Feminine» i Japan og «Les Femmes Catholiques des Indes» i India til Unionen.

På den katolske presseutstilling, som nu avholdes i Vatikanet, er det ved «Action Cathol. Feminine» blitt innredet en stand, hvor man på et stort verdenskart av celstel ser en del bånd, som løper sammen i Utrecht fra de forskjellige foreningscentre. Fra Utrecht fører ett eneste bånd til Rom, den katolske aksjons hjerte. Ennvidere er der en grafisk fremstilling av Unionens organisasjon. I

Unionens sal finnes ennvidere særlige stands for «de unges avdeling», «den internasjonale katolske værneforening for unge kvinner» og «barmhjertige kvinners internasjonale forbund.» Ved hjelp av livlige farver får de besøkende et anskuelig billed av Unionens og de tilknyttede ledds arbeid.

Som hovedemne for Unionens neste kongress er fastsatt: «Den katolske kvinne i nutiden.» Det vil bli behandlet i sine forskjellige faser, idet der først blir gitt en historisk oversikt over kvinnens stilling i almindelighet, og man derpå belyser de enkelte spørsmål, f. eks. kvinnens personlighet, kvinnen i tidens sociale problemer, kvinnens ansvar m. m. Dette program vil strekke sig over 3½ dag — og forut for denne egentlige kongress får «de unges avdeling» sin generalforsamling. Her vil der bli gitt en oversikt over ungdommens stilling idag — det budskap som nettop de unge har å bringe verden — ungdommens oppgave i vår tid — og katolisismens evne til å råde bot på alt ondt om man vilde lytte til dens budskap.

På styremøtet blev der avsendt telegram til Hs. Hl. Paven og til mgr. Jansen, Unionens tidligere åndlige rådgiver som nu er meget syk. Man anmoder alle leddene om å be for ham.

Kommuniket er undertegnet av Unionens sekretær mlle. Romme.

Sankta Sunnivas dag.

(8. juli).

Det er sommer på Selja. Den gamle ruin står gyllen i soldagens glans, og mot kvelden vil storhavet blusse som vin, inntil nattvinden spiller til dans. Men idag, Sankta Sunniva, minnes vi dig og din saga så gripende skjønn, mens vi vandrer i ånden den selvsamme vei hvor forfedrene stevnet til bønn.

Som en skibbrudden fant du i Norge en havn under Seljas forvitrede ur. Og der hvisker vel dønningen ennu ditt navn i den mektige, stolte natur. Ti ennu der ruger en stemning så rik på den nakne og værbitte øy, og mektige murrester kranser den vik hvor du landet, du hellige møy.

For en klippefast tro! For et strålende mot i en lagnad så dyster og kold, da du Erins velsignede kyster forlot og du gav dig Gud Herren ivold! Og så selsom en ferd på det veldige hav i en båt uten årer og ror, til du fant under Statland et hjem og en grav og din vei til de helliges kor.

Nu står Selja forlatt, og ruinene kun kan berette om livet den gang da et kloster stod reist på den hellige grunn

og det gjenlød av bønner og sang. Ti her hvilte de hellige venner i ro som var med på din ferd over hav, og Sankt Benedikts sønner så kjærlig og tro holdt vakt ved de helliges grav.

Som en susen av hender der løftes i bønn mot vår Frelser i Hostiens skrud Og som brenningens brusen og sjøenes drønn steg den hellige lovsang til Gud Sankta Sunniva, be at på natten som svant står vi sterke i soldagens gry, så vår gjenreiste hispestol blir oss et pant på at Kirken skal blomstre på ny.

K. Kjelstrup.

Fru Klara Ruyter in memoriam.

Efter lengere tid sykelighet er fru Klara Ruyter avgått ved døden d. 25ende juni, styrket med Kirkens nådemidler.

Skjønt dette dødsfall ikke kommer helt uventet — vi visste jo alle hvor syk fru Ruyter var — så føles det allikevel tungt og smertefullt når vi stilles ansikt til ansikt med det faktum at vi ikke mer har vår blide elskverdige trosfelle blandt oss.

Klara Ruyter, f. Audensen — et ekte østerdalnavn — så dagens lys d. 15. oktober 1897 i Elverum. I 1922 ektede hun daværende overlærer ved jernbaneskolen i Hamar Ivar Ruyter. Da der dengang ikke var katolsk kirke på Hamar blev de viet i Trondheim av pastor Riesterer — og få måneder efter konverterte den unge frue. I 1924 kom de til Oslo.

Fru Ruyter hørte til de stille i landet — hun var en av de kvinner som ser sitt kall i å være en god og pliktopfyllende hustru, mor og husmor og som derfor mer enn kanhende mange av de besst kjente «navn» er med til å bære landet, bygge det op og føre det frem. Serlig var hun meget dyktig med sine hender — i mange år sydde hun alt tøy til de fire barna og broderte ved siden derav skjønne ting efter sin manns tegninger. Som den gode og trofaste katolikk hun var blev hun en god støtte for såvel St. Elisabethkongregasjonen som for St. Birgittaforeningen — i den siste forening fikk hun bruk for hele sin dyktighet i alle kvinnelige håndarbeider. Hun var medlem av St. Franciskus tredje orden og satte en ære og glede i å følge dens regler.

Stille og bramfri var all hennes færd — men nettopp denne velgjørende stillhet innbød til fortrolighet. «Hun var så forståelsesfull og overbærende», Klara — hun var fromheten selv og hun var så god» — skriver en av fru Ruyters trosfeller nu ved hennes død til hennes mann. «Hun var så god —» bedre eftermæle kan ingen få. —

En mengde mennesker var fremmøtt ved hennes jordefærd — hvem vilde ikke gjerne vise sin kjærlige medfølelse for hennes hårdtprøvede mann, St. Vincensforeningens nidkjære og opofrende formann, Sognepresten til St. Halvard holdt en gripende tale over ordene. «Høitelskede, bli ikke forundrede over den ild, der kommer over eder til en prøvelse som om der hendte eder noget nytt, men gled eder over å få del i Kristi lidelser, forat I også kan glede og fryde eder ved han herlighets åpenbarelse.» Pater Notenboom innledet med å si at for kort tid siden hadde vi vært samlet om Knut Ruyters båre og da hadde også fru Ruyter vært her for å si farvel til sin sønn — nu idag kunde hun atter hilse på ham. Etter og ha talt om dødens betydning for alle mennesker kom sognepresten inn på de forskjellige måter å dø på og han nevnte den skjønnedød som fru Ruyter hadde fått — hvordan hun var slumret inn med det vigslede lys i sine hender og hvordan hennes siste ord hadde vært «Be mer for mig.» Hennes kall hadde vært det å være syk — et stort kall som der skal en brennende tro til å kunde opfylle ved å ofre alle sine lidelser for andre. Vi vilde be meget for henne og takke og velsigne hennes minne.

Det store følge, hvoriblandt mange prester og ordensfolk, fulgte nu båren ned til den siste hvile og dypt beveget takket hr. Ruyter alle de tilstedeværende. Den vakre høitidsstund vil bli et uforglemmelig minne for oss alle som var med og fru Ruyter vil bli bevaret i trofast og kjærlig erindring.

R. I. P.

Vår feriekoloni.

Fra og med 23. juni til og med 29. juni:

Titi	kr.	5.00
Tre små	»	100.00
Y. P.	»	10.00
Fru A. Lund	»	5.00
S. C. C.	»	30.00
Frk. X.	»	5.00
Fru Anni Pettersen	»	20.00

De unges forbund	»	10.00
I. S.	»	10.00
Søster Marie	»	5.00
S. U.	»	200.00
J. W.	»	2.50
B. & D. A.	»	10.00
Pastor de Geus	»	25.00

» 437,50

Tidligere innkommet

» 760,00

Ialt kr. . 1197,50

Og den 27. juni drog pikebarna glade og forventningsfulle avsted til Sylling under ledelse av fru Sørum. Måtte de nu ha en god og helsebringende sommer!

Overrettsakfører

G. A. Løvland 50 år.

I «Vestlandske Tidende» for 27. juni leser vi om vår trossfelle o.r.sakfører Løvland i Arendal følgende:

Overrettsakfører Gunnar A. Løvland fyller imorgen 50 år.

G. A. Løvland er født i Froland og sønn av avdøde gårdbruker A. Løvland, skogsakens «gran old man» her i fylket. Han blev student i 1904 og juridisk kandidat i 1910. I 1913 nedsatte han sig, efter å ha vært dommerfullmektig i Solør en tid, som sakfører her i byen, hvor han som bekjent nu driver forretning sammen med o.r.sakfører N. B. Herlofson og advokat Eilif Holmesland.

I årenes løp har hr. Løvland innehatt forskjellige tillitshverv — formann i ligningsnevnden, husleienevnden, medlem av bystyret m. v., og for tiden er han bl. a. formann i bygningsrådet.

Herhjemme.

Oslo, Hønefos. Mariakongregasjonens tur til Hønefos søndag blev en helt igjennem vellykket tur. Av humor og tilfredshet var der intet mer å ønske, da man nu foruten sin alltid trofaste sr. Louise Emma og hendes ledsager sr. Clemence, også hadde den glede å ha kongregasjonens præses Mgr. Irgens med, der med utrettelig elskverdighet gav opplysning om alle de sagnrike steder man passerte underveis. Og der blev kjørt med sagte fart, så der blev god anledning til å beundre den herlige utsikt som Solihøgda frembyr.

Ved ankomsten til Hønefos blev man straks overbevist om at man var velkommen ved den hjertelige mottagelse man blev tildelt av sognepresten Pater Bzdyl og St. Franciskus-søstrene med Moder Marthine i spissen, så det var en glad flokk der fyllte den lille vakre kirke, og salmesangen lød sterk og trosfrisk. Messen blev lest av Mgr. Snoeys, der var i besøk, og han holdt en meget ansporende preken over Frelserens ord til Peter: «Far ut på dypet, og kast eders garn ut til en fangst!» og hvordan Peter i tro etterkom denne befaling og fikk et så herligt resultat for sin møie, tiltross de umulige utsikter etter å ha fisket en hel natt og ingenting fått. — Dagen blev så tilbragt for en stor del i den vakre have og park. Det pene velinnredede sykehus fikk man også elskverdiggst bese. Byparken og den storslåtte «fossen» fikk også sin del av beundring. Før oppbruddet en kort andakt i kirken men bønn om velsignelse, og takk for dagen — en herlig dag. Ved avreisen et trefoldig hurra for vertskapet.

M. R.

Hamar. Hamar lokalavd. av St. Olavs forbund holdt sitt siste møte før ferien lørdag 20-6—1936 med foredrag av pater Vanneufville om Fredrik Ozanam — den franske professor, som slet sig ut i sitt arbeide for ungdommen og døde i ung alder. Pateren fikk i sitt velformede foredrag tegnet ett interessant og fint billede av denne ungdommens apostel, — og fikk velfortjent bifall av forsamlingen. Etterpå hyggelig samvær rundt kaffebordet, hvor som vanlig sangen utgjorde sin del av underholdningen. — Kristi legemsfest blev feiret søndag 21. juni — dessværre ikke mange tilreisende i år; men vi som hadde den glede å delta, hadde i allfall inntrykk av at alt blev avvirket på en værdig måte til ære for Vor Herre i Eukaristien. — St. Torfinns menighet ønsker alle trossfeller god sommerferie. —

P. S.

Arendal. Ved skoleårets slutning den 25. juni takket Pater Leo våre skolesøstre for deres utmerkede og opofrende arbeide for våre skolebarn. Videre takket han foreldrene for den forståelse som de har vist, og det gode samarbeide som vi har sett i år. Han håpet at det gode forhold også måtte fortsette i fremtiden. Tilslutt håpet han at våre skolebarn måtte få en god ferie. Det har de fortjent og de trenger det. Han håpet også at de ikke måtte glemme å be i ferien. Heldigvis kunne han love våre skolebarn en hyggelig tur hver fredag i ferietiden. De samles kl. 8¼, går til den hellige messe og til den hl. kommunion. Deretter får de frokost i vårt foreningslokale, og så drar de på dagstur. Pater Leo vilde særlig takke hr. lektor Ugland som er så elskverdigg til stille sin motorbåt til disposisjon på disse fredager. — Sist fredag hadde vi to motorbåter, og da var alle velkomne til å være med. Turen gikk da till «Hovedskog» og blev meget vellykket.

K. D. J.

St. Halvard, Sylling. Til høitideligholdelsen av Kristi legemsfest søndag 14. juni hadde en større del av menigheten i Drammen med sin sogneprest pastor Rottier, og noen søstre i spissen, og en stor del av menigheten på Hønefos med sin sogneprest P. Bzdyl og noen søstre innfunnet sig i St. Halvard, Sylling for å feire festen sammen med noviciat søstrene i felles gudstjeneste og procesjon. I parken var der reist et vakkert utstyrt alter, pyntet med kranse, blomster og lys. Veien mellom alteret og kapellet hvor igjennom procesjonen skulde bevege sig, var merket med triumfbue og små trær på begge sider av veien. Til høimessen kl. 10,30 var alle møtt frem, deriblandt også en del anderledestroende. Pater Riesterer forrettet ved alteret assistert av de to sogneprester og fire ministranter. — Etter høimessen beveget procesjonen sig høitidelig mot parken, mellom trærne med sang. Foran den hellige hostie svinget ministranten røgelseskaret og små hvitkledde piker strødde blomster. Ved alteret dannet de første i procesjonen spalter og faldt på kne da sakramentet drog frem i midten til alteret hvor monstransen blev stillet på en forhøining. Etter at man hadde sunget noen sange til Jesus i sakramentet og presten hadde

lest noen bøtter, blev velsignelsen lyst over de troende, over de to menigheter, over land og folk, over hus og hytte, over alle hjem, hvor der finnes et fredens menneske der er istand til å motta velsignelsen. — Etter velsignelsen drog procesjonen med sang tilbake til kapellet hvor en siste velsignelse lyses over forsamlingen og høitideligheten sluttedes med «Store Gud vi lover Dig». Den stemningsfulle høitid vil lenge minnes av de deltagende. Den hadde varet i ca. to timer. — På tunet hadde søstrene satt op bord og benke til folkene. Det varte ikke lenge for alle var forsamlet her omkring den medbragte niste, som man nød med lyst humør, hjertelig samtale og glad samvær. Søstrene serverte sjokolade, kaffe og melk. Været var mildt, halvt overskyet, så solen gjorde sin tjeneste med anstand uten å genere. — Kl. 7 samledes man ennu en gang i kappellet til andakt for det Allerhelligste. Kl. 19 hadde man en siste forfriskning før man tok plass i bilen for å dra tilbake til sitt hjem. Pastor Rottier takket i alles og eget navn for den festlige dag de fremmøtte hadde fått oplevet, for all gjesfrihet der blev utvist og for alt der blev gjort for å skape stemning og hygge for alle. Også en anderledestroende, som var med fra Drammen, gav i en hjertelig tale uttrykk for sin taknemlighet for hvad han hadde oplevet her på denne dag, omenn han ikke hørte til vår menighet og for den hjertelighet der hadde preget samværet. På søstrenes egne vegne takket tilslutt pastor Riesterer alle for at de hadde villet møte så mannevnt fra de to menigheter til denne festlighet, det var en ære og en glede å ha dem som gjester og gjøre dem opholdet på St. Halvard så hyggelig som mulig.

En deltager.

Arendal. Kristi Legemsfest oprandt med strålende solskinsveir, og veien til det sted nede i haven, hvor sakramentsalteret var opstillet var dekorert på det vakreste med vårens skjønneste blomster — syrener og gullregn og alteret med lys og en overdådighet av andre blomster. Kapellet var fyllt til siste plass, på de øverste plasser sat de små hvitkledte småpiker med blomsterkranser på hode og blomster i henderne, og efter endt gudstjeneste i kapellet begav man sig ned i haven, hvor dagens prediken blev holdt — en overmåte dyp og god preken! Procesjonen var vakker. Baldakinen blev båret av 4 høie og sterke menn — p. Leos svoger J. v. d. Brand, ingeniør Bang, hr. E. Sørensen og overretssakfører Løvland. Hele menigheten fulgte, de fleste av søstrene i sine vakre drakter, og rundt omkring stedet oppe i haven hadde der samlet sig en lyttende skare av tilfeldige som med andagt fulgte prekenen og blev med i den siste store velsignelse med sakramentet. — Mandag den 22ende juni hadde Birgittaforeningen en liten avslutningsfest i foreningslokalet, hvor også skolebarnas arbeider var utstillet. Vi syntes alle, at det var et usedvanlig godt resultat av de små kunstnere og håndverkeres flid og opfinnsomhet i årets løp. Hele to små komoder, en mengde gode håndarbeider og mange morsomme tegninger fikk vi anledning til å se. — Pater Leo takket kvinnene i Birgittaforeningen for det gode resultat til menighetens nytte og hygge, som også dette siste år kunde utvise. Foreningen teller ikke mange medlemmer, men de møter flittig frem. Møtene blir hver mandag innledet med en liten andakt i kirken med sakramental velsignelse, og så arbeides der til Angelusklokken ringer. Der blev nu bestemt, at vi herefter også skulde drikke en kopp kaffe sammen, og vi håper på denne måte å få ennu mere tilslutning til symøtene. Pater Leo fortjener stor takk for sin store elskverdigg og beredvilighet ved alle anledninger, og Moder og søstre tar alle løft med glede.

J. H.

Redaktør: Mgr. Irgens.

K. Grønli's Bok- & Akcidenstrykkeri, Oslo.